

DE DOMPHOORN

TIJDSCHRIFT VAN NATUUR- EN VOGELWACHT DE VIJFHEERENLANDEN

NR.: 2

56e jaargang JUNI 2022

DE DOMPHOORN

Driemaandelijkse uitgave van
Natuur- en Vogelwacht
De Vijfheerenlanden

Nr. 2 56e jaargang JUNI 2022

Redactie:

Dhr. D. Kerkhof,
Vianen

Mevr. J. Lemcke,
Schoonrewoerd

Redactieadres:

dkerkhof@xs4all.nl
06-51042553

Sponsors:

Autobedrijf Van Zessen
Lexmond

Van de Scheur Logistiek
Vianen

Case Electronics
Arkel

Bankrekeningnummers:

Voor contributie:
NL 07 INGB 0001 4752 64

Voor fruit en producten uit
de Groene Winkel:
NL 57 RABO 0301 9643 94

Nieuwe leden kunnen zich aanmelden door het ingevulde aanmeldingsformulier te sturen naar de ledenadministratie via ons adres: Overboeicop 15, 4145 NN Schoonrewoerd of dit, tijdens openingsuren, af te geven in ons verenigingsgebouw De Schaapskooi. Aanmelden kan ook via onze website www.natuurcentrum.nl

Adreswijzigingen en opzeggingen dienen schriftelijk kenbaar gemaakt te worden aan de ledenadministratie via ons postadres, hierboven vermeld, of via het e-mailadres: info@natuurcentrum.nl

Het verenigingsjaar is gelijk aan het kalenderjaar. Eventuele opzeggingen dienen uiterlijk 1 november voorafgaand aan het beoogde jaar bij de ledenadministratie gemeld te worden.

De contributie bedraagt minimaal:

- voor jeugdleden tot 16 jaar € 6,25
- voor leden € 12,50

Uiterste inleverdata kopij DompHoorn bij de redactie

voorjaarsnummer	20 februari
zomernummer	20 mei
herfstnummer	20 augustus
winternummer	20 november

Aanwijzingen voor auteurs

De Dompfoorn is bedoeld voor verenigings- en werkgroepnieuws, excursieverslagen en artikelen over natuur en landschap en het beheer en behoud daarvan. De nadruk ligt sterk op De Vijfheerenlanden.

Teksten graag als platte tekst aanleveren in een gangbaar tekstprogramma, zoals Word. Bijschriften bij foto's en tabellen liefst aan het eind van de tekst plaatsen; in de tekst zelf alleen de nummers van foto's en tabellen vermelden op de gewenste plek. Tabellen bij voorkeur los aanleveren als Excelbestand.

Foto's moeten van goede kwaliteit zijn en los (dus niet in de tekst) aangeleverd worden in hoge resolutie: minimaal 250 dpi, liever 300 dpi of meer. In byte: 1-4 MB.

De redactie kan een artikel inkorten of formuleringen wijzigen t.b.v. de leesbaarheid.

INHOUDSOPGAVE

- 02 Van de bestuurstafel
- 02 Nog steeds vrijwilligers gezocht voor de schoonmaakkploeg!
- 03 Oproep en agenda voor de Algemene Ledenvergadering op 23 juni 2022
- 04 De purperreiger, vogel van warmte, water en moeras
- 06 Indrukken van het Kerkin Meer
- 14 Doortje en Dirk
- 20 Activiteitenoverzicht
- 21 Pagina voor de jeugd
- 22 Vogels van de Camargue
- 34 Weersinvloeden op het broedseizoen 2021
- 35 Vogelexcursie Goudriaan en Ottoland, 3 april 2022
- 36 Vogelexcursie van Fort 't Spoel naar Fort Everdingen, 8 mei 2022
- 37 Excursie Stormpoldervloedbos en De Zaag, 8 april 2022
- 40 Vogelcursus 2022

Voorkant omslag: Baltsende blauwe reiger in de Camargue. Foto: Hans de Braal.

SLA JE SLAG:

Sinds enkele weken staan er twee dozen met afgeprijsde boeken in de Grote Zaal, vóór de Groene Winkel. Het betreft allemaal boeken over de natuur en ze zijn voor een zacht prijsje te koop.

Uiteraard hebben we ook een heel gevarieerde collectie in de winkel die het bekijken beslist waard is.

Openingstijden van Natuurcentrum De Schaapskooi:

- Op donderdag: 19.00 – 23.00 uur
- Op zaterdag: 10.00 – 16.00 uur
- Op zondag: 13.00 – 16.00 uur, alleen in juni, juli en augustus

Kijk voor de laatste berichten op onze website: www.natuurcentrum.nl

VAN DE BESTUURSTAFEL

Algemene Ledenvergadering 23 juni

We hebben de Algemene Ledenvergadering uitgesteld tot donderdagavond 23 juni, omdat we meer tijd nodig hadden voor het vinden van bestuurskandidaten. Dat is gelukt, zie de agenda van de ALV. Ook hebben zich enige mensen gemeld die mogelijk later willen toetreden; enkelen van hen draaien momenteel officieus mee met het bestuur.

Overleg over de festivals bij de Lekbrug

Het Utrechts Landschap en wij hebben met de gemeente Vijfheerenlanden ambtelijk overlegd over de rockfestivals bij de Lekbrug te Vianen. Daarbij is duidelijk geworden dat het waardevolle stroomdalgrasland ten oosten van de brug niet meer gebruikt zal worden als

festivalterrein. We hebben de gemeente gevraagd eventuele toekomstige rockfestivals nooit in het broedseizoen te houden. Dit jaar was er op 14 mei nog het Titaniumfestival onder de Lekbruggen en in het recreatieterrein ten westen van de Lekbrug. Wordt vervolgd.

Luchtbehandeling De Schaapskooi

Een werkgroepje met o.a. Arie Versluis, Henk Looij en Harry Delpout is bezig te regelen dat de ventilatie en luchtfiltering in De Schaapskooi komende herfst voldoet aan alle richtlijnen. Het laatste nieuws hierover krijgt u te horen op de Algemene Ledenvergadering.

Namens het bestuur,
Dick Kerkhof

NOG STEEDS VRIJWILLIGERS GEZOCHT VOOR DE SCHOONMAAKPLOEG!

Enige tijd geleden heeft er in *De Dompfoorn* een stuk gestaan over het schoonmaken van de Schaapskooi. Daarbij is tevens een DRINGENDE oproep gedaan aan de leden om zich hiervoor aan te melden.

Ondanks dat er zich inderdaad iemand heeft aangemeld, komen we nog steeds handen te kort. Er wordt weer van alles georganiseerd, wat inhoudt dat er regelmatig schoongemaakt dient te worden. Daarbij komt nog dat het best een groot en oud gebouw is dat goed onderhouden moet worden.

We komen 1 x per maand bij elkaar om alles weer schoon en netjes te maken. Dit is meestal op de vrijdagmorgen van 9 tot 12 uur, al naar gelang van wat er moet gebeuren.

Mochten mensen zich aan willen melden, dan kan dit bij de volgende persoon:

Mevr. Jantje Lokken

Tel. 06-24340243

E-mail: jantje@laantje51.nl

AGENDA ALGEMENE LEDENVERGADERING

Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden

Tijd: Donderdag 23 juni 2022, 20:00 uur.

Plaats: De Schaapskooi, Overboeicop 15, 4141 NN Schoonrewoerd.

1. Opening.
2. Verslag Algemene Ledenvergadering 9 september 2021.
Het conceptverslag zal ter vergadering gereedliggen.
3. Ingekomen stukken en mededelingen.
4. Jaarverslagen bestuur en werkgroepen (zie *De Dompfoorn*, maart 2022).
5. Financieel jaarverslag.
 - a. Jaarrekening.
 - b. Balans.
 - c. Verslag kascommissie.
 - d. Decharge penningmeester.
 - e. Verkiezing lid en vervangend lid kascommissie.
De kascommissie bestaat uit Eduard Polfliet en Peter Verschoor. Eduard Polfliet is aftredend. Leden die zijn plaats willen innemen kunnen contact opnemen met secretaris Johan Stevens.
 - f. Begroting.
6. Verkiezing bestuursleden.
De heer Johan Stevens treedt af en is niet herkiesbaar. Mevrouw Etta Eleveld treedt af, maar is herkiesbaar. Het bestuur draagt ter verkiezing voor: de heer Frans Broekhof, de heer Cees Gielis en de heer Dick Kerkhof.
Met inachtneming van art. 5 lid 4, 5 en 6 van het Huishoudelijk Reglement kunnen leden tot uiterlijk acht dagen voor de Algemene Ledenvergadering tegenkandidaten voordragen. Een voordracht moet gedaan worden door ten minste acht leden van ten minste zestien jaar oud, tegenkandidaten moeten zich schriftelijk bereid hebben verklaard een benoeming te zullen aanvaarden. Omdat het bestuur maximaal negen leden kan omvatten, kunnen er ook nog drie extra kandidaten worden voorgedragen voor het bestuur.
7. Verhoging contributie. Het bestuur stelt voor de jaarlijkse (minimum-)contributie voor gewone leden met ingang van 1 januari 2023 te verhogen van € 12,50 naar € 15,00 en de contributie voor jeugdleden van € 6,25 naar € 7,50.
8. Modernisering luchtbehandeling De Schaapskooi – stand van zaken.
9. Rondvraag.
10. Sluiting.

Introductie Frans Broekhof

Beste leden, mijn naam is Frans Broekhof, 67 jaar. Enthousiast vogelfotograaf. Ik heb ongeveer twintig jaar les gegeven in het Lager Beroeps Onderwijs en ongeveer twintig jaar op een IT-afdeling van een bank gewerkt. Daarnaast allerlei bestuurlijk werk gedaan voor zeer diverse verenigingen. Onze dochter woont al een aantal jaren in Schoonrewoerd en sindsdien volgen wij de Schaapskooi, middels bezoek en het prachtige blad *De Dompfoorn*. Een prachtige vereniging in een prachtige omgeving. Sinds kort zijn wij verhuisd naar Schoonrewoerd, o.a. om meer tijd met onze kleinkinderen door te kunnen brengen. De oproep in *De Dompfoorn* voor enthousiaste bestuursleden bracht mij op het idee om meer betrokken te raken bij de vereniging. Ik hoop nog vele jaren de vereniging bij te staan in wat voor functie dan ook.

DE PURPERREIGER

Vogel van warmte, water en moeras

Paul van der Waal

Ons favoriete natuurgebied, de Zouweboezem, ligt in de Vijfheerenlanden (Utrecht). Het moerasgebied bestaat grotendeels uit water, gemaaide rietvelden, rietruigten, dotterbloemhooiland, grienden, elzen- en wilgenbroek. Door die diversiteit leven hier vele soorten vogels, zoals de zwarte stern, de snor, de bruine kiekendief, de purperreiger, enzovoorts. Eigenaar is het Zuid-Hollands Landschap. Die stichting heeft de juiste maatregelen genomen om het gebied aantrekkelijk te maken voor planten, insecten en vogels, onder meer door te zorgen voor voldoende moerasbos waarin de purperreigers veilig kunnen broeden buiten bereik van de vos, het riet zo te beheren dat er genoeg overjarig riet is, en stukken af te graven waarop zich nieuw waterriet kan vestigen. In Polder Achthoven, net naast de Zouweboezem, zorgt het Zuid-Hollands Landschap ook voor ruigten en moerasjes die veel prooidieren opleveren voor o.a. de purperreiger en de roerdomp. Werkt dat?? Ja, want in 1990 broedden er slechts vijf paartjes purperreigers en in het topjaar 2016: 209! Een recordaantal. En in 2021: ongeveer 150. De Vogelatlas van Nederland vermeldt voor ons land in de periode 2013-2015: 740-850 broedparen. Vanaf de zeventiger jaren kelderden de populaties door onder andere langdurige droogteperiodes in de Sahel. Daarna vond herstel plaats, al blijven er bedreigingen door overbegrazing door ganzen en predatie door vossen. Maar BESCHERMEN helpt!!

Deze vogel valt op door zijn roodbruine, gestreepte, slangachtige hals, zijn lange dunne snavel, grijze rug en lange poten. Deze moerasvogel is een behendige sluiper. Hoezo? De purperreiger is kleiner dan de blauwe reiger. Hij weegt minder: 1,1-1,5 kg. Hij is korter: 78-90 cm en de spanwijdte is kleiner: 1,1-1,5 m. Verder nog iets opmerkelijks, namelijk dat

zijn tenen 25% langer zijn; het loopbeen is 12% korter. Hij is lichter van bouw, meer zijdelings afgeplat en de hals is langer, dunner en slangachtiger. Aldus K.H. Voous. De purperreiger kan evenals de roerdomp een 'paalhouding' aannemen. De jongen doen dit als men ze in het nest verrast en de volwassen vogels slechts in noodgevallen. Zo onbeweeglijk mogelijk in het riet staan met een unieke schutkleur: wie ontdekt mij?? De bijnaam is 'rode reiger' of 'reade reage!' in het Fries. De Latijnse woorden *Ardea purpurea* van de wetenschappelijke naam betekenen: de purperkleurige reiger. Zelf vind ik het een 'vorstelijke' vogel. Hij is familie van de roerdomp, de ralreiger, de woudaap, de kwak, de grote zilverreiger, de kleine zilverreiger, de koereiger, de lepelaar, de blauwe reiger, enzovoort, volgens de vogelgids van de Britse ornitholoog Peter Hayman. Meestal is de vogel zwijgzaam, maar in de vlucht hoor je soms een scherpe, raspende roep.

Purperreigers broeden in kolonies. Ze bouwen hun nesten in het riet en soms in bomen. De kleuren van hun verenkleed en van de riethalmen zorgen voor de juiste camouflage. In de lente vindt een uitgebreid baltsritueel plaats: opgezette kopveren, strekkende halzen en krassende geluiden. We lazen iets opvallends bij de jongen: al na tien dagen klimmen ze uit het nest als ze zich bedreigd voelen. Later keren ze gewoon terug. Door verschillende tijden van aankomst uit Afrika, namelijk in april en mei, treffen we begin juni iets bijzonders aan. Er zijn zowel nesten met vliegvlugge jongen als nieuwe nesten met verse eieren. De meeste vogels vertrekken weer in augustus of september, met de hoop dat ze de vele gevaren op hun ongewisse reis overleven. Die vogeltrek is en blijft een mysterie! Maar zeer boeiend. En hoe bedelen ze om voedsel? Ze pakken de snavel van de oudervogel beet en

Purperreiger in moeras. Foto: Hille de Bruin.

trekken die naar beneden. Het doet denken aan een woeste strijd, maar het vormt de gebruikelijke gebarentaal van de reiger. Vrij vertaald: 'Kom op met dat visje of kikkertje'. Ze zijn vooral dol op modderkruipers en die zijn er genoeg in de Zouweboezem.

Prooidieren zijn vooral vissen, waterinsecten, hagedissen, muizen, soms slangen. Het van-

gen gaat meestal zo: spietsen, schudden en slikken. Dat laatste gebeurt met de kop van de prooi, zeker bij vissen, naar voren en inslikken door de zeer rekbare hals. Eens zagen we een blauwe reiger die een dikke paling naar binnen werkte. Het was slikken of stikken. Gelukkig het eerste.

De Zouweboezem, geheimzinnige biotoop vol bijzondere organismen.

Foto: Dick Kerkhof.

INDRUKKEN VAN HET KERKINI MEER

Kees Jan van Zwienen

Van 21 t/m 25 februari van dit jaar nam ik deel aan een vogelfotografiereis naar het Kerkini Meer in Griekenland. Het hoofddoel van de reis waren de kroeskoppelikanen die hier jaarrond verblijven. Rond deze tijd van het jaar zijn de kroeskoppelikanen het meest fotogeniek. De keelzak is dan oranjerood gekleurd en de vogels hebben dan prachtige sierveren op hun kop. Naast kroeskoppelikanen hebben we uiteraard nog diverse andere vogelsoorten gezien.

Geografie

Het Kerkini Meer ligt in Noord-Griekenland in een breed dal of vlakte tussen de bergen, vrijwel tegen de grens met Bulgarije. De vlakte was vroeger een moerasgebied waar de Strymonas Rivier doorheen liep. Het meer is gecreëerd door de aanleg van een dam in de rivier en de aanleg van hoge dijken aan onder andere de oostzijde van het meer. Het meer is

ongeveer 15 km lang en op het breedste punt, bij hoog water, 8,5 km breed.

Het gebied tussen het omdijkte meer en de omringende bergen bestaat grotendeels uit landbouwgrond, waar onder andere katoen wordt gekweekt, afgewisseld met populierenakkers. Op de lagere hellingen aan o.a. de westkant van het meer liggen olijboomgaarden. In het kunstmatige meer wordt in het voorjaar, na het smelten van de sneeuw in de bergen, veel water opgevangen. Het water wordt gebruikt voor beregening van het buitendijks gelegen agrarisch gebied, voor de katoenteelt is veel water nodig. De landbouw is gelukkig nog enigszins kleinschalig. Ondanks al deze ontwikkelingen is het kunstmatig aangelegde meer en het gebied eromheen van grote waarde voor de biodiversiteit en het is tegenwoordig een Nationaal Park. Het is vooral bekend onder vogelliefhebbers.

Kroeskoppelikanen op het meer. Volgende pagina: waterbuffels langs het meer.

Pelikanen

Op het meer overwinteren iedere winter ongeveer 650 kroeskoppelikanen en een heel klein aantal roze pelikanen. De kroeskoppelikaan kwam tot in de 15de eeuw ook in Nederland voor en er wordt tegenwoordig zelfs voorzichtig gedacht aan de terugkeer van deze soort door herinstructie. Vorig jaar is in dat kader de studie Kansen kroeskoppelikaan in Nederland en Vlaanderen gepubliceerd die op het internet is te downloaden.

Met een spanwijdte van bijna drieënhalve meter wordt de kroeskoppelikaan beschouwd als de grootste pelikaan ter wereld. Het is wereldwijd een bedreigde vogelsoort met minder dan 5000 broedparen. De kroeskoppelikanen broeden bij het meer op grote kunstmatige houten platforms. Het zijn echte koloniebroeders. De platforms zijn flink hoog, omdat het water in het meer in het voorjaar door het sluiten van de dam, die 's winters deels openstaat, snel stijgt. In februari zoeken de pelikanen de platforms nog niet op. De kroeskoppelikanen volgen de vissersbootjes,

excursiebootjes en aalscholvers op zoek naar vis.

We hebben tijdens deze vijf dagen durende reis een flink aantal boottochten gemaakt met lokale gidsen. Zij hebben toestemming om in het Nationale Park Kerkiní kleinschalig met toeristen op pad te gaan om de vogels te zien en te fotograferen. Om gebruik te maken van mooie lichtomstandigheden gingen we al heel vroeg op pad. We vertrokken nog voor het ontbijt en zaten bij het eerste licht al in de boot. Aan het einde van de dag maakten we vaak een tweede bootexcursie. We gingen op pad met een klein oud vissersbootje. De pelikanen – die regelmatig visjes gevoerd kregen – zijn tijdens deze periode van het jaar niet schuw. De lokale gidsen hebben respect voor de vogels, bij een klein kunstmatig eilandje waar tijdens onze reis veel pelikanen rustten, hield de gids de boot bijvoorbeeld voldoende uit de buurt om verstoring te voorkomen.

Op het Kerkiní Meer overwinteren naast de kroeskoppelikanen ook een klein aantal roze pelikanen. Dat is wereldwijd een algemenere

Vorige pagina: kroeskoppelikaan tijdens de 'landing' op het meer.

Deze pagina: roze pelikanen op het meer.

Foto boven: de roze pelikaan heeft bruine ogen. De kleur van de keelzak is variabel: meestal geel, soms oranje of rozewit. Volgende pagina boven: tweemaal de kop van een kroeskoppelikaan, die heel andere ogen heeft. De keelzak is oranje-rood. Onderste foto: roze pelikaan in gezelschap van een stel kroeskoppelikanen.

soort. Hoewel iets kleiner dan de kroeskoppelikaan, zijn ook dit enorme vogels. Tijdens onze reis namen de aantallen roze pelikanen toe, deze vogels kwamen terug uit het zuiden. De oudere roze pelikanen hadden een prachtig roze broedkleed en ik was blij ook deze soort in broedkleed te kunnen zien en fotograferen. Gedurende maart komen er ieder jaar honderden roze pelikanen terug.

Andere vogelsoorten

In het noordoosten van het gebied troffen we diverse dwergaalscholers aan, een soort die incidenteel ook in ons land wordt aangetroffen (nog niet zo lang terug zelfs bij Everdingen). Ook leuk waren cirgors, bonte kraai, Spaanse mus en kuifleeuwerik. In en rond de dorpjes bleken ook leuke soorten te zien zoals ringmus, zwarte roodstaart, steenuil en zelfs een Syrische bonte specht op een boom in een tuin. Op de terugweg van ons diner vloog

er op een avond korte tijd een kerkuil voor en langs ons busje.

In een plasdraszone aan de noordoostelijke oever van het meer zagen we o.a. lepelaars en diverse eenden en weer wat verder, op delen die nog droog stonden, een groep kraanvogels.

Bij en op het meer hebben we drie soorten meeuwen gezien, naast kokmeeuwen veel geelpootmeeuwen en ook een aantal Pontische meeuwen. Een vroege excursie vanaf de noordzijde van het meer leverde mooie beelden op van Europese flamingo's die foerageerden in zeer ondiepe delen van het meer. Langs het meer zijn grote zilverreiger en blauwe reiger algemeen. Aalscholers komen in tegenstelling tot dwergaalscholers in hele grote aantallen voor en doen op het meer aan groepsjacht, samen met pelikanen.

In de populierenbossen rondom het meer kunnen allerlei soorten spechten gezien en

Een grote groep Europese flamingo's vliegt over het meer.

gehoord worden, waarvan enkele die in ons land niet voorkomen. Tijdens deze reis hebben we naast de grote bonte specht bij zo'n populierenbos alleen de hier wel op lijkende en al eerder genoemde Syrische bonte specht gezien.

Wat betreft de roofvogels was de buizerd het meest algemeen. Erg interessant was een sperwer die we de eerste avond bij het meer herhaaldelijk op vleermuizen zagen jagen en die succesvol een vleermuis sloeg. Later tijdens de reis hebben we nog een arend in een boom zien zitten, volgens de gids waarschijnlijk een bastaardarend.

Het was nog te vroeg voor de zomergasten zoals bijeneters, de hop, zwarte ibis en diverse voor ons bijzondere reigerachtigen zoals woudaap en kwak. Wat later in het jaar is er dus nog veel meer moois te zien!

Overbegrazing door waterbuffels

Rond het meer worden veel waterbuffels gehouden voor zowel het vlees als de melk. Dat

levert soms mooie plaatjes van waterbuffels in het landschap op. Er zijn er echter zoveel, dat ze een bedreiging vormen voor de ecologie van het gebied. De begrazingsdruk is zo hoog dat mede hierdoor het moerasbos zich niet meer verjongt, terwijl dat erg belangrijk is als broedplaats voor veel vogels. Het is dus hoog tijd voor beheermaatregelen zoals het afrasteren van delen van het gebied of het reduceren van de kuddes, zou je zeggen.

Wat heeft Kerkini nog meer te bieden?

Het Kerkini meer heeft voor de natuurliefhebber nog véél meer te bieden. Het is bijvoorbeeld rijk aan amfibieën en reptielen. Hiervoor was het nog wat vroeg, maar meerkikker en boomkikker hebben we wel aangetroffen. In dit gebied heb je ook nog de kans bijzondere zoogdiersoorten zoals wilde kat en goudjakhals tegen te komen. Dat geluk hadden wij overigens niet. Zo vroeg in het jaar was er aan planten nog niet veel te zien, al stonden *Anemone pavonina* en een vogelmelksoort al wel mooi in bloei.

Anemone pavonina komt in een verbijsterend aantal kleuren voor, waaronder nogal opzichtige. Deze zijn juist heel ingetogen en subtiel.

Op mijn fotosite zijn meer foto's te zien van deze reis: <https://keesjan.smugmug.com/Bir-dingorganisedbytrip/Europe/Lake-Kerkini/>

Literatuurverwijzingen

Gijs Kurstjens, Chris van Turnhout, Joep de Leeuw, Geert Spanoghe (juli 2021). Kansen kroeskoppelikaan in Nederland en Vlaanderen. Te vinden op internet.

Bij Griekenland hoort natuurlijk ook de steenuil (Athene noctua), voor de oude Grieken zinnebeeld van de wijsheid (misschien omdat-ie goed in het donker kan zien). Zie ook het artikel van Paul van der Waal in De Dompfoorn van maart 2020.

DOORTJE EN DIRK

Tekst: Truda Henselmans. Tekeningen: Karin Narinx.

Het eerste ei.

‘Zie je wel, ik zei toch dat het te vroeg was. Waarom ben je toch zo eigenwijs, waarom moet je zo nodig de eerste zijn, wat heb je daar nu aan?’

Boos keek Dirk, de Turkse tortelduif naar beneden en toen naar zijn vrouw die ineengedoken naast hem zat. Hij had geen medelijden met haar. Toen hij naar haar keek, werd hij zelfs nog bozer: ‘Ja, nu zit je daar zielig te doen, maar het is echt helemaal je eigen schuld.’ Hij keek weer naar beneden. Daar op de tegels lag hun eerste ei, uit elkaar gespat. De kleverige massa was eruit gelopen en droogde al een beetje op. Alle moeite was voor niets geweest. Wie legt er nu een ei op de eerste dag van februari? Zijn vrouw Doortje natuurlijk. Ieder jaar hetzelfde liedje want zodra het één dag mooi weer was moest er meteen een nest gebouwd worden.

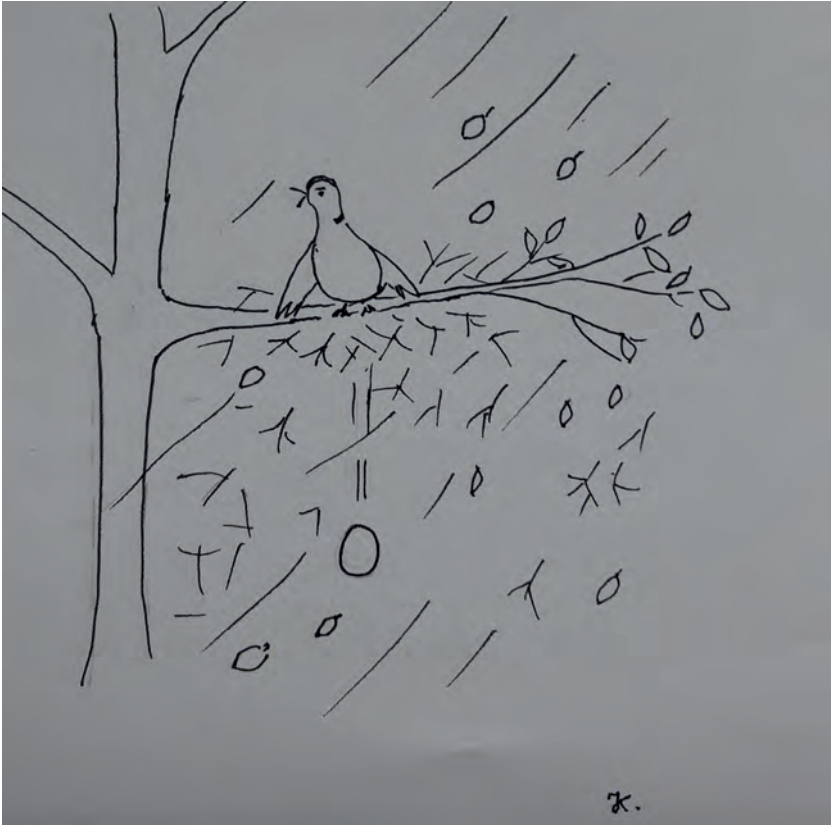
Doortje kon bijna niet wachten met het leggen van het eerste ei. Dit keer was het helemaal gekkenwerk geweest. Er was storm op komst, iedereen wist het en praatte erover maar Doortje wilde het niet horen. ‘Vandaag schijnt de zon’, zei ze, ‘en daarom wil ik nú een ei leggen. Het nest is stevig genoeg en het waait heus niet weg.’ Dirk had natuurlijk niet moeten meewerken. Hij had niet naar haar moeten luisteren, maar hij kon haar nu eenmaal niets weigeren. Ze kon je zó lief aankijken en daarbij maakte ze dan zulke lieve zachte koergeluidjes, dat je van binnen helemaal warm werd. Dan deed hij alles voor haar, hij kon het ook niet helpen.

Het had vannacht inderdaad flink gestormd en het waaide steeds hard. Natuurlijk was het nest kapot gegaan. Doortje was er op blijven zitten, totdat het helemaal uit elkaar viel. Ze kon haar ei niet meer vasthouden. Het viel opeens tussen haar pootjes door op de stenen. Je kon nog niet zien dat er ooit een vogeltje in

zou groeien. Daarvoor was het nog te kort geleden gelegd. Toch werd ze er verdrietig van.

Dirk schaamde zich een beetje toen hij weer naar haar keek. Kon hij nou niets beters verzinnen dan alleen maar boos te zijn, moest hij haar misschien toch een beetje troosten? Langzaam schoof hij dichterbij haar toe en streek zachtjes met zijn snavel over haar kopje. ‘Stil maar, het komt wel goed schatje, we maken een nieuw nest als het echt lente wordt. Je moet gewoon nog even geduld hebben.’

Doortje keek nog eens naar beneden en zuchtte toen diep. ‘Je had wel gelijk, Dirk, maar ik wilde het zó graag, snap je dat?’ ‘Ja, ik snap het heus wel hoor Door. Laten we er maar niet meer naar kijken. Kom, we vliegen even naar beneden voor een lekker hapje van de voedertafel.’ Samen vlogen ze uit de Vogelboom en landden op de tafel. Al snel kregen ze gezelschap van de houtduif. Hij had het ei zien liggen en vond het natuurlijk nodig direct commentaar te leveren. ‘Weet je wat het met jullie is,’ zei hij, ‘jullie komen uit een ander land, waar het in de winter veel warmer is dan hier, maar dat snappen jullie niet.’ Doortje en Dirk keken hem verbaasd aan. ‘Wat heeft dat er nu weer mee te maken? Wij zijn hier geboren en onze ouders ook. Misschien dat onze verre opa’s en oma’s heel lang geleden hier naartoe zijn gevlogen, maar wij horen hier.’ ‘Tut tut, rustig maar,’ zei de houtduif, ‘je hoeft niet zo boos te worden. Ik wil alleen maar zeggen dat jullie soort gewend is om het hele jaar door eieren te kunnen leggen en dat het soms heel lang duurt, voordat een gewoonte verandert. Kijk, wij hebben geleerd om pas in april een nest te gaan maken, omdat het dan warmer is en er ook meer eten voor de kleintjes zal zijn. Maar och, jullie moeten het natuurlijk zelf weten.’ Doortje pikte nijdig naar de zaadjes, maar ze hield haar snavel, want ze had geen zin in ruzie.

Dirk zat op de rand van de schutting. Hij had geen honger. Hij dacht na. De houtduif had natuurlijk gelijk: ze moesten wachten met eieren leggen tot het beter weer werd, maar hoe houd ik Doortje tegen als de zon weer tevoorschijn komt en de wind gaat liggen? Ach, misschien moet ik er maar niet te veel over piekeren, we zien wel hoe het verder gaat, besloot hij.

Twee weken later was het weer zover. De zon scheen en niet alleen Doortje kreeg nu lentekriebels. De tuinmevrouw vergat broodkrumels te strooien en ook het bakje zaad bleef leeg. Gelukkig lag er nog van alles op de grond, maar iedereen wilde dat wel oppikken. Doortje niet, die was druk bezig het nest te repareren. Dirk hielp haar. Als ze dan toch een ei wilde leggen, kon het nest maar beter heel stevig zijn.

De volgende morgen was het zover, het eerste ei was gelegd. Prachtig wit lag het daar een-

zaam in het nest maar de volgende dag waren het er twee. Dat was genoeg voor een Turkse tortel. Het weer bleef goed en om beurten zaten ze op het nest. Als Dirk vrij was, ging hij op zoek naar lekkere hapjes voor Doortje. Het was nog wat vroeg in het jaar, maar hij had toch al een lekker mals rupsje voor haar gevonden en ze vond de besjes uit de klimop ook erg lekker. Na een week of twee werd het onrustig in het nest. Af en toe bewogen de eitjes en ze hoorden getik en geklop. Het duurde nog een hele dag voordat de jonge duiven doodmoe uit hun ei kropen.

Doortje ruimde de eierschalen op en keek trots naar haar kinderen: een jongetje en een meisje. Dirk vloog zenuwachtig heen en weer om haar eten te brengen en ook de jonge duifjes moesten eten. Die kregen nu nog melk uit de keel of krop van hun ouders. Ze hoefden alleen maar hun kleine snavels in de grote snavel van hun vader of moeder te steken.

Het ging goed, de kleintjes groeiden en groeiden. Dirk en Doortje waren de hele dag druk bezig met eten verzamelen, want de jonge duiven wilden nu ook andere dingen eten. Soms lieten ze de kinderen even alleen, zodat ze samen eten konden zoeken. Het was nog steeds geen lente. Er waren nog niet veel torretjes, kevertjes en rupsjes. Samen weggaan van het nest was trouwens best gevaarlijk. Ze moesten goed opletten, want er lagen veel gevaren op de loer voor kleine vogels. De poes van de burens had al uren onder de boom naar boven zitten kijken. De tuinmevrouw joeg hem steeds weg, maar hij kwam iedere keer weer terug. Dirk maakte zich zorgen. Dat deed hij ook over de ekster en de gaai die opeens in de tuin waren geland. Ze kwamen op het geluid van hun kleintjes af. Hij moest iets verzinnen, ervoor zorgen dat zijn

kinderen geen geluid maakten. Hij vloog naar het nest met wat eten in zijn snavel. Och, wat maakten ze een kabaal toen ze hun papa in de gaten kregen. Snel deelde hij het eten uit en ging toen bovenop ze zitten. Niet alleen om ze warm te houden, maar ook om het gepiep te stoppen. Gelukkig, ze vielen in slaap, alles werd stil en kraai, gaai en ekster vlogen weg.

Zo gingen er twee weken voorbij. De duivenkinderen waren nu groot genoeg voor hun eerste vliegles. Het was een spannende tijd voor Doortje en Dirk. Waarom hielden de mensen hun poezen niet binnen? En waarom waren al die tuinen zo vreselijk netjes opgeruimd, zodat er geen schuilplaatsen meer waren als er gevaar dreigde voor de kleintjes? In alle tuinen lagen alleen maar tegels op de grond en ieder afgevalen blaadje werd meteen opgeveegd.

De eerste vliegles begon in de boom. Voorzichtig kropen de vogels naar de rand van het nest. Dirk keek een beetje verbaasd naar die dikzakjes. Misschien hebben we ze wel teveel eten gegeven, dacht hij. Misschien zijn ze veel te zwaar om te kunnen vliegen, als dat maar goed gaat. En het ging ging niet goed. Bijna tegelijk sprongen de jongen uit het nest. Ze probeerden hun vleugels open te slaan, maar dat ging moeilijk in die conifeer. Er was niet genoeg ruimte. Ze hingen scheef tussen de takken en Doortje maakte van angst een enorm kabaal. Dirk vloog snel de boom in en suste het lawaai. Hij deed voor hoe ze eerst zoveel mogelijk naar het einde van een tak moesten opschuiven. Pas als er voldoende ruimte was, mochten ze springen en proberen te vliegen. Doortje zou intussen de aandacht van alle gevaarlijke beesten afleiden door in een boom verderop enorm veel kabaal te maken. De kleintjes deden wat hun papa had voorgedaan, maar toen ze sprongen en probeerden te vliegen, vielen ze met een plof recht naar beneden. 'Zie je wel,' riep Dirk, 'ze zijn te dik'. Snel vloog hij naar beneden: hij moest zijn kinderen beschermen. Hij moest ze verbergen, maar waar? Gelukkig, daar in de hoek van de tuin stond een oude bezem. 'Snel, snel,' riep hij, 'kruip achter de bezem en stil zijn. Ik moet even met jullie moeder overleggen.' De kinderen gehoorzaamden, trillend van angst kropen ze achter de bezem, terwijl Dirk naar Doortje vloog. 'Ze zijn te dik Door, ze kunnen niet vliegen. Hoe krijgen we ze nu de lucht in?' Doortje wist het niet. Hulpeloos keek ze naar Dirk, die al even hulpeloos terug keek. 'Ze moeten afvallen Dirk,' zei ze. 'Ze kunnen de lucht niet in, dus moeten we ze maar ergens op de grond verbergen tot het wel lukt. Ze krijgen dan een paar dagen bijna geen eten, totdat ze wat minder zwaar zijn, zodat hun vleugels hen wel kunnen dragen.' 'Ja, er zit denk ik niets anders op, Doortje, maar hoe kunnen we ze in die tijd op de grond beschermen?', vroeg Dirk. 'We vragen onze vrienden om hulp,' zei Doortje. 'Welke vrienden bedoel je Doortje?' 'Nou, de mevrouw van de Vogelboom natuurlijk en de houtduiven, dat is ten-

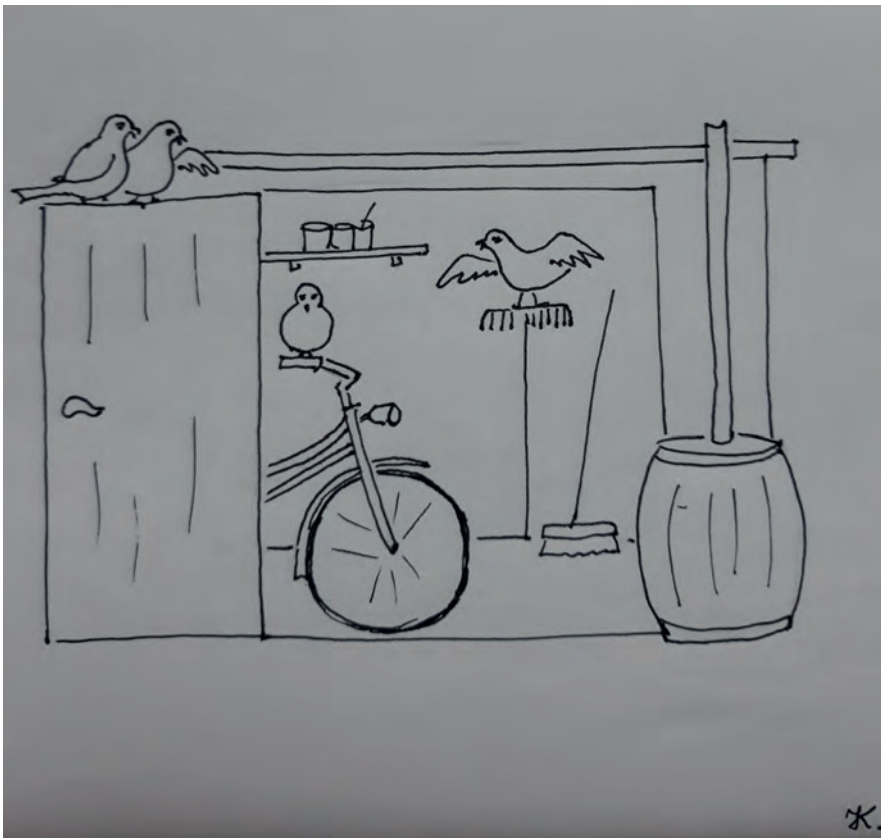
slotte ook een beetje familie.' 'Die zeggen natuurlijk: "eigen schuld"', zei Dirk. 'Ja, dat denk ik ook, maar misschien willen ze ons toch helpen', zei Doortje hoopvol. Ga jij het ze vragen, Dirk, dan vlieg ik naar de mevrouw en probeer haar naar buiten te lokken.' De mevrouw van de Vogelboomtuin keek niet vreemd op toen Doortje op het tafeltje voor haar raam neerstreek. Dat deed ze wel vaker, maar toen Doortje opeens tegen het raam tikte, keek ze verbaasd naar de duif die maar opgewonden tegen het raam bleef pikken. Misschien heeft ze honger, dacht de mevrouw. Met een schaalje broodkrumels liep ze naar buiten. Normaal vloog de duif dan even de boom in, maar nu vloog ze naar de oude bezem en bleef daar heen en weer lopen. De mevrouw bleef staan: geen eten, maar wat wilde de duif dan, waarom deed ze zo vreemd? Toen hoorde ze iets. Er klonk zacht gekoer vanachter de bezem in de hoek van de tuin. Voorzichtig liep ze er heen en keek. De kleintjes schrokken enorm van de mevrouw. Ze probeerden tegen de muur omhoog te vliegen, maar vielen weer even hard naar beneden. Hun moeder riep dat ze stil moesten blijven zitten. De mevrouw begreep het gevaar voor de vogels, maar wat kon ze doen? Zou ze proberen de vogels weer in het nest te zetten? Nee, dat kon niet, want het nest zat hoog in de boom. Waarom vlogen ze niet gewoon weg? Ze wist natuurlijk niet dat dat nu juist hun probleem was.

Opeens draaide ze zich om en verdween weer in het huis. Doortje raakte in paniek, wat moest ze nu doen? Daar kwam Dirk aangevlogen met Zahra en Simon, de houtduiven. Ze streken neer op het dak van de schuur en natuurlijk riepen ze: 'Zie je wel, we hebben het toch gezegd, het is veel te vroeg voor baby's!' Doortje reageerde niet. Angstig keek ze naar de deur van het huis, zou die weer opengaan? Nee, hij bleef dicht. Wat ze niet kon zien en niet kon weten was, dat de mevrouw vanachter het raam de tuin in de gaten hield. Zodra de kleintjes in gevaar zouden zijn, zou ze naar buiten stormen om ze te beschermen. Ze hoopte natuurlijk dat ze uit zichzelf weer de boom in zouden vliegen.

Intussen gingen de houtduiven op de uitkijk zitten. Eentje op het dak van de schuur en de ander op het dak van het huis. Dat gaf wel een beetje een veilig gevoel, maar Dirk en Doortje bleven ongerust, want hoe lang zouden de houtduiven dat volhouden? Misschien een paar uur, maar toch niet totdat de kleintjes konden vliegen. Dat duurde zeker wel een paar dagen. Ook bij vogels ging afvallen niet zo snel.

Het bleef rustig in de tuin. De houtduiven zaten een beetje te dutten, totdat de duif op de schutting opeens luid begon te koeren. De anderen wisten wat dat betekende: poes in zicht. Oh jee, dit ging helemaal niet goed! Doortje fladderde opgewonden naar het tafeltje bij het raam en liep zenuwachtig heen en weer. De mevrouw had de poes nog niet in de gaten, maar begreep wel dat er gevaar dreigde. Ze begreep ook dat de jonge vogels

niet vanzelf zouden wegvliegen. Ze snapte niet waarom, maar wist wel dat ze een veilig plekje voor ze moest maken. Ze kwam naar buiten met een doosje in haar handen, waarmee ze naar de bezem liep. De kleintjes hadden het kattenalarm gehoord. Ze durfden niet te bewegen. De mevrouw kon ze dan ook zo oppakken en in het doosje zetten. Meteen voelden ze zich een stuk veiliger. De mevrouw stond met de doos in haar handen in de tuin. Het was stil, geen duif koerde en zelfs Doortje zat doodstil op het tafeltje bij het raam. Wat zou ze met hun kinderen gaan doen? De mevrouw zette de doos op de voedertafel. Toen ging ze naar binnen en kwam even later weer naar buiten met een bakje water en een bakje voer. 'Oh nee,' riep Dirk, 'alsjeblieft geen eten', maar dat begreep de mevrouw natuurlijk niet. Ze zette de bakjes in de doos en de kleintjes begonnen direct van het voer te pikken.

Ze ging weer naar binnen en liet de doos op de tafel staan. Dirk en Doortje vlogen erheen en keken over de rand van de doos. 'Niet zoveel eten', riepen ze, maar de kleintjes pikten rustig door. Na het eten kropen ze dicht tegen elkaar aan en vielen in een diepe slaap. 'Mogen wij nu ook naar huis?', riepen de houtduiven vanaf hun uitkijkposten. 'Ik weet het niet,' antwoordde Dirk, 'is het nu veilig dan?' Doortje vond van niet. De doos met haar kinderen stond wel dicht bij het huis, maar zou de poes van de burens daarom hun kinderen met rust laten? Ze dacht van niet. 'Ah, toe kunnen jullie niet nog heel even blijven', smeekte ze de duiven. 'Nou goed dan, we blijven wel hier tot het donker wordt, maar dan gaan we toch echt onze slaappleaats opzoeken.' Even later kwam de mevrouw weer naar buiten. Ze pakte de doos op en zette hem in de schuur en ze deed de deur dicht. Was dat een goed plan? De duiven wisten het niet. Misschien wel, want nu konden ze gaan slapen en de poes kon geen kwaad doen. Ze bedankten de houtduiven voor hun hulp en vlogen zelf de Vogelboom in naar hun lege nest. Van slapen kwam niet veel en ze waren dan ook blij toen het licht werd en ze de zachte koergeluidjes van hun kinderen uit de schuur hoorden komen.

Het duurde erg lang voor de mevrouw naar buiten kwam. Ze had weer een bakje eten bij zich. Dirk kreunde: 'Oh, dit gaat niet goed zo, ze worden alleen maar dikker van al dat eten, zo komen ze nooit de lucht in.'

De mevrouw deed de schuurdeur open. Ze leek te schrikken, snel liep ze de schuur in en deed de deur achter zich dicht. Wat was er aan de hand, waarom deed ze dat, de vogeltjes konden toch nog niet vliegen? Wat hoorde hij nu?

De deur van de schuur ging weer open, de mevrouw liet de deur openstaan en ze ging haar huis weer binnen. Doortje en Dirk vlogen naar de schuur en gingen op de rand van de schuurdeur zitten. Wat was dat nu, zat één van hun kleintjes daar op het stuur van een fiets? Het kleine torteltje keek een beetje beduusd om zich heen en leek niet goed te begrijpen hoe hij daar was terechtgekomen.

Toen de mevrouw de schuur was binnengekomen sliepen hij en zijn zusje nog. Ze schrokken zo erg dat ze vanzelf uit de doos fladderden. Opeens zat hij op het stuur en zijn zusje zat op de hark die aan de muur hing. Zouden ze dan toch kunnen vliegen, waren ze niet te dik? Hij zag zijn ouders op de deur zitten en besloot naar ze toe te vliegen. Zou het lukken?

Hij sloeg zijn vleugels uit en klapperde en klapperde. Een beetje scheef zeilde hij opeens door de lucht naar de deur. Het was bijna gelukt. Hij vloog net niet hoog genoeg, maar landde op de deurklink. Trots keek hij omhoog naar zijn ouders. 'Dat doe je goed,' riep zijn papa, 'maar waar is je zusje? Hier ben ik,' riep ze, 'kijk eens hoe hoog ik kan vliegen.' Ze zette zich af en vloog naar een plank hoog aan de muur. Ze maakte een keurige landing. 'Nou,' zei ze, 'zijn wij te dik om te vliegen? Mogen we gewoon blijven eten, anders kom ik niet uit de schuur, want hier is genoeg te eten.'

Dirk en Doortje begrepen er helemaal niets van, maar ze waren dolblij met de vliegkunsten van hun kinderen. 'Kom maar naar buiten en vlieg snel naar de Vogelboom,' zei Dirk. 'Jullie krijgen heerlijke hapjes, dat beloof ik.' Doortje vloog naar het nest in de boom om haar kinderen aan te moedigen. Dat was niet nodig. Daar kwamen ze al aangevlogen en landden keurig op een tak dicht bij het nest. Dirk zocht op de grond naar verse kevertjes om zijn kinderen te verwennen. Terug op het nest kropen ze allemaal gezellig tegen elkaar aan. 'Dat is gelukkig goed afgelopen, Doortje,' zei Dirk. 'Ze zijn niet te dik. Ze wilden alleen maar te snel uitvliegen. Ze hebben geen geduld, ze lijken hun moeder wel.' Doortje keek naar hem en ging heel gelukkig dicht tegen hem aan zitten.

Truda Henselmans woont sinds eind 2020 in ons gebied en deed mee aan onze recente vogelcursus.

*Ze schrijft vogelverhalen. Binnenkort komen die in boekvorm uit. Truda was zo aardig er een beschikbaar te stellen voor De Domp-
hoorn.*

EXCURSIES JUNI T/M SEPTEMBER 2022

N.B. 1. We verzamelen/vertrekken vanaf Benedictushof 132, 4133 AK Vianen.

N.B. 2. Bij slecht weer: neem contact op met de gids of de excursie wel doorgaat.

Zo 12 juni Excursie bij **Heukelum**, wandeling onder langs de Zuiderlingedijk en zwarte sterns in de Eng. O.l.v. Bart de Groot tel: 06 40 33 98 72, mail: bdegroot4@icloud.com. Vertrek 8:40 uur vanuit Vianen, 9:00 station Leerdam.

Zo 17 juli Excursie **Vliegbasis Soesterberg**, 2 korte wandelingen: Munitieparkwandeling 5 km en wandeling op landgoed Paltz 3,4 km. O.l.v. Jules Klees, tel: 0347-351 499. Mail: fam-klees@hetnet.nl. Vertrek 9:00 uur vanuit Vianen.

Zo 14 aug Wandelroute Natuurmonumenten **Hilverbeek en Spanderswoud**. Bij Hilversum 3,27 km. O.l.v. Jules Klees, tel: 0347-351 499. Mail: fam-klees@hetnet.nl. Vertrek 9:00 uur vanuit Vianen.

Zo 4 sept **Vogelexcursie in de Biesbosch**. O.l.v. Bart de Groot, tel.: 06 40 33 98 72. Mail: bdegroot4@icloud.com. Vertrek 8:40 uur vanuit Vianen of 9:00 vanuit Avelingen.

EVENEMENTEN JULI T/M SEPTEMBER 2022

Za 2 juli We doen mee aan de **Nacht van de nachtvlinders**. Plaats: Natuurterrein achter De Schaapskooi. Voor meer informatie: zie onze website www.natuurcentrum.nl

Za 27 aug **Vijfheerenlanden fietstochten**. Plaats: Vijfheerenlanden en omgeving, vertrek en aankomst: De Schaapskooi. Voor meer informatie: zie www.natuurcentrum.nl

Za 24 sep **Open Dag/Sapdag**. De werkgroepen geven presentaties en organiseren activiteiten. De Open Dag valt op een van de **Bodemdierendagen**, hier besteden we ook aandacht aan. Plaats: De Schaapskooi. Meer informatie in de volgende *Domphoorn* en op de website.

JEUGDACTIVITEITEN JUNI T/M SEPTEMBER 2022

Slootjesdag

Op zaterdag 11 juni doen we weer mee met de landelijke Slootjesdag. Dit houdt in dat we slootbeestjes vangen achter de Schaapskooi, en uitvoerig gaan bekijken, zo mogelijk met binoculairs.

Er zijn drie mogelijkheden: van 10:00 -11:30 uur, van 12:00 – 13:30 uur en van 14:00 – 15:30 uur. Kinderen onder de 8 jaar kunnen alleen met begeleiding meedoen. De kosten zijn 3 euro per kind. Alle materialen zijn aanwezig. Opgeven is echt nodig, dit kan per e-mail: chr.kramer@outlook.nl

Educatieve gezinswandelingen

Komende zomerperiode worden er opnieuw gezinswandelingen georganiseerd op donderdagavonden. We beginnen steeds om 19:00 uur op diverse locaties, zie het schema.

Datum	Locatie	Startpunt
Don. 2 juni	Schaapskooi	Overboeicop 15
Don. 16 juni	Everdinger waarden	Bij Fort Everdingen
Don. 30 juni	Polder De Eng	Bij dorps huis Kedichem
Don. 14 juli	Zouweboezem	Boezemweg, Lexmond

Aanmelden kan tot en met de dinsdag voorafgaand. Bij minder dan 10 aanmeldingen gaat de wandeling niet door. Op de woensdag krijgt men bericht per mail. De kosten zijn 1 euro per persoon. Opgeven: chr.kramer@outlook.nl

Overige activiteiten? Kijk op de website van onze vereniging of er nóg iets op touw wordt gezet.

PAGINA VOOR DE JEUGD

Even terugkijken...

Op zaterdag 7 april organiseerden we een middag ter voorbereiding op de Nationale Bijentelling. Er werd veel tijd gestoken in de voorbereiding. Er kwamen 15 kinderen met een begeleider om mee te doen. We begonnen met een filmpje over de honingbij en uitleg over het leven van de wilde bijen. Na een appelsapje gingen we met behulp van het telformulier naar de bijen kijken. Het was erg mooi weer en de dovenetels in de tuin bij de Schaapskooi trokken veel insecten. De kinderen konden hun hart ophalen. Tenslotte gingen alle kinderen een bijenhotel maken. Dat was best een hele klus, maar het lukte wel! Zie de foto's onderaan deze pagina.

Verder kregen we enkele verzoeken van de twee basisscholen in Ameide om natuurlessen te verzorgen. Deze activiteiten werden georganiseerd in de buurt van de scholen. Aan de Zouweboezem en bij de Loswal aan de Lek, zodat er geen auto's nodig waren voor het vervoer van de kinderen. Hieronder een reactie van één van de scholen:

Excursie Zouweboezem

Donderdag 12 mei gingen groep 3/4 en groep 5/6 van Obs De Vlindertuin uit Ameide vogels en kleine beestjes zoeken in de Zouweboezem onder leiding van Aart de Gans, Paul van der Waal, Siska Gielis en Chris Kramer. Terwijl de zon uitbundig scheen werd er enthousiast gezocht. De purperreiger vloog over en de koekoek liet zich horen. Het was een zeer mooie en leerzame ervaring! Op de foto een jonge vogelaar, gefotografeerd door juf Els Vonk.

Wanneer we een activiteit voor een school doen, heeft dit als voordeel dat alle kinderen er aan meedoen, en niet alleen zij die gebracht worden door hun ouders. Daarbij is het niet nodig persberichten etc. te maken. Ook het e-mailverkeer bij aanmeldingen vervalt. En het grote voordeel is dat je altijd een hele groep kinderen krijgt en niet slechts een paar. Daarom gaan we met name voor scholen activiteiten verzorgen. Maar ook voor families, kinderfeestjes en allerlei groepen. Zie de informatie op onze website.

Het programma voor **activiteiten buiten schooltijd** in juni t/m september staat op de vorige pagina.

Hieronder een paar foto's van het maken van bijenhôtels op 7 april.

VOGELS VAN DE CAMARGUE

Hans de Braal

Wanneer ik dit schrijf is de avond gevallen over de boerderij waar we voor een aantal nachten een onderkomen hebben gevonden. De enige geluiden die we horen zijn de geluiden van de natuur, nu nog alleen (boom)kikkers, en een nachtegaal. Voordat we onze intrek namen in dit bijgebouw bij deze boerderij, verbleven we in een huisje in Les Saintes Maries de la Mer. Inderdaad, de Camargue. Dat betekent: vogels fotograferen! In een strak schema van 's morgens vroeg opstaan en met de fiets erop uit om te fotograferen, naar huis voor koffie en een broodje om samen (mijn vrouw en ik) een fietstocht te maken en/of een stadje te bezoeken, om vervolgens in de avonduren, voor of na de avondmaaltijd, nog een paar uurtjes te fotograferen. Van te voren heb je voor zo'n reis een wensenlijstje in je hoofd. Een scharrelaar fotograferen bijvoorbeeld, of een purperkoet. En wat te denken van een vorkstaartplevier of een griel? Zo'n wensenlijstje wordt nooit helemaal vervuld, maar daar staat tegenover dat je soms ook weer vogelsoorten ziet of fotografeert die je niet helemaal van te voren had verwacht. Maar het belangrijkste is natuurlijk om te genieten. Ge-

De kuifleeuwerik is een algemene verschijning in de Camargue, evenals zeekraal.

nieten van het samen zijn, van het buiten zijn, van het mooie weer, van het zien en fotograferen van heel veel vogels, wat andere dieren en plantjes en van het Zuid-Franse sfeertje.

Het landschap bij Les Saintes Maries de la Mer is heel anders dan rond de boerderij, in de buurt van Arles, waar we nu zitten. Bij Saintes Maries lijkt het landschap wat op het landschap van onze Waddeneilanden, met hier en daar een flinke scheut Biesbosch. Je ziet hier een vegetatie die tolerant is voor de zoute omstandigheden. Denk aan zoutmelde, schorrenkruid, zeekraal en tamarisken. Wat vogels betreft vallen vooral de enorme hoeveelheden flamingo's op, maar ook de kleine zilverreiger is hier massaal aanwezig. Wat verder naar het binnenland meer akkerbouw (veel rijst), meer boomsoorten en dus een veel meer gevarieerde begroeiing. Het doet meer denken aan 'ouderwets platteland'. Flamingo's en kleine zilverreigers kom je daar niet veel tegen.

In de hele Camargue kom je de bekende witte paarden tegen, evenals de zwarte stieren. Ze worden vaak vergezeld van koereigers. Op de rijstvelden foerageren zwarte ibissen en lachsterns. Langs de wegen zie je heel veel grauwe gorzen, hoor je Cetti's zangers en nachtegalen en zingen graszangers hun eentonige liedje in een golvende zangvlucht. In de rietvelden kleine karekieten, grote karekieten en soms baardmannetjes. Op één plaats ontdekte ik een aantal purperkoeten! En wat te denken van een roodkopklauwier, kleine zwartkoppen, kuifleeuweriken en steltkluten?

Ik zal verder maar geen lijstje opsommen van waargenomen soorten, gefotografeerde soorten of gemiste soorten. Geniet gewoon van de foto's en denk terug aan die reis naar de Camargue die je zelf ooit maakte, of die je misschien nog wil gaan maken. Voor die laatste categorie nog een tip: neem iets mee tegen muggen...

De purperkoet is niet zo algemeen, maar wel een fraaie verschijning.

Kleine zwartkoppen hoor je overal zingen.

De grauwe gors met zijn 'stuiterende zang'.

Flamingo's in het eerste ochtendlicht.

De duinpieper is een slanke pieper.

Dunbekmeeuwen zijn fraaie verschijningen.

*Sierlijke dwerg-
sterntjes maken je
vrolijk!*

*Bijeneter, een tro-
pische verrassing.*

*Koereiger, deze
keer zonder koe.*

Lachsterns foerageren veel bij rijstvelden.

Kleine zilverreiger aan de maaltijd.

Een verliefd stelletje, of animositeit?

De snavel van een flamingo werkt vooral goed ondersteboven.

*Zwarte ruiters zie je
werkelijk overal.*

*De zwarte ibis
blijkt bij nadere
beschouwing toch
niet zwart te zijn.*

*Klein onderhoud bij
een flamingo.*

Het echte roze zit onder de vleugel.

Een formatie flamingo's.

Kuifhyacint langs de Digue de la Mer bij Les Saintes Maries de la Mer.

*Boomkikker
kwaakt op zwoele
zomeravonden.*

*De strandplevier
kan hier nog plek-
jes vinden langs de
kust die niet zijn
ingenomen door
toeristen.*

*Een gele
kwikstaart, de Itali-
aanse variant.*

Flamingo's op weg naar huis in de avondschemering.

Een roodkopklauwier kijkt uit naar prooi.

*De zwartkop-
meeuw zou je
zomaar kunnen
verwarren met de
kokmeeuw.*

*De steltkluut is
massaal aanwezig
in de Camargue.*

*Geelpootmeeuwen
zijn de mediterrane
variant van onze
zilvermeeuwen.*

De graszanger met zijn eentonige 'zip-zip' liedje.

Portret van een flamingo.

De beverrat is geen bever en ook geen rat, maar wel een algemene verschijning in de Camargue.

WEERSINVLOEDEN OP HET BROEDSEIZOEN 2021

Tekst: Jeroen Nienhuis, Sovon Vogelonderzoek Nederland

Timing van het legbegin

Het weer heeft grote invloed op het moment waarop de rupsen beschikbaar zijn als voedsel. Die rupsen zijn stapelvoedsel voor met name de jonge mezen maar wordt ook als maat gezien voor de beschikbaarheid van voedsel voor de jongen van andere soorten. Die rupsen kunnen gaan groeien zo gauw de bladeren van de zomereiken uitlopen en dat moment is weer temperatuurafhankelijk. De broedvogels die hier ook overwinteren, zoals mezen, maken aan de hand van de temperatuur in het voorjaar een beslissing over de start van de eileg om op het hoogtepunt van de rupsenpiek jongen te hebben en die van voedsel te voorzien. Er is dan ook een duidelijk verband tussen de datum waarop het eerste ei wordt gelegd en de temperatuur in het voorjaar.

De gemiddelde temperatuur in maart en april 2021 was 6,5 °C. Dat is 2,4 graden kouder dan in 2020 en gelijk aan het langjarig gemiddelde van 1901-1980. Sinds de jaren '90 komen dit soort 'lage' temperaturen maar eens in de zes á acht jaar voor. In 2021 lag in het gemiddelde pimpelmezennest op 18 april het eerste ei. Bij koolmezen was dat drie dagen later. Dat is voor beide soorten ongeveer een halve week eerder dan het gemiddelde uit de jaren '80. De gemiddelde datum waarop ze beginnen met leggen kan bijna geheel worden verklaard uit de gemiddelde temperatuur in maart en

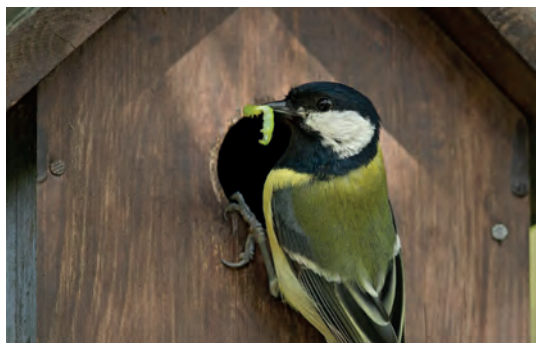
april. Sinds 1982 week alleen 2017 hiervan af. In dat jaar legden koolmezen en pimpelmezen tien dagen eerder dan de voorspelling op basis van de gemiddelde voorjaartemperatuur.

De gemiddelde temperatuur zegt niet alles. Er zitten dagelijkse schommelingen in. In maart was het gemiddeld 1,4 graden warmer dan het langjarig gemiddelde (1901-1980). Vanaf begin april tot in elk geval eind mei was het gemiddeld 1,2 graden kouder dan het langjarig gemiddelde.

Vogels moeten het leggen van eieren goed timen zodat de eieren uitkomen als er rupsen beschikbaar zijn. Het moment van uitkomen van de rupseneieren wordt beïnvloed door de temperatuur. Dat is ook wat de vogels lijken te gebruiken.

Als de temperatuur opvallend verandert komen de rupseneieren op een ander moment uit en moeten de vogels inspelen op deze verandering. Dat doen ze door al te gaan broeden voordat het laatste ei is gelegd ('versnellen') of pas te gaan broeden dagen nadat het legsel compleet is ('vertragen'). Het is mogelijk om dit te meten. Dat gebeurt onder andere door Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken. In 2021 hebben kool- en pimpelmezen gemiddeld bijna drie dagen gewacht voordat ze zijn begonnen met broeden. Dit is geheel volgens de verwachting op basis van de temperatuur.

(Het complete jaarverslag over de nestkastbroeders staat op onze website.)

VOGELEXCURSIE OTTOLAND EN GOUDRIAAN 3-4-2022

Bart de Groot

We vertrekken om 9 uur uit Vianen en Avelingen met vijf personen. Koos Maat heeft alles voorbereid. We gaan op vogelexcursie bij Ottoland, een prachtig plasdras vogelgebied met o.a. grutto's. We parkeren midden in Ottoland en volgen een wandelpad richting Nieuwpoort. In de vochtige weilanden links en rechts zien we overal grutto's. En allerlei andere vogels, zoals: waterhoen, kievit, witte kwikstaart, scholekster, fuut en tureluur. In een rand van een sloot tussen de waterplanten zit een watersnip verborgen. Als we wat verder lopen zien we een aantal steltlopers, als we goed kijken blijken het kemphanen te zijn. In de sloten en plasjes zwemmen slobeenden, smienten, wintertalingen en staat een tureluur met zijn orangerode poten in ondiep water. Deze vogels zijn goed van vrij dichtbij te zien. In de rand van een sloot zien we zelfs een zomertaling. Daarna rijden we naar Goudriaan, om daar langs een wandelpad zomerklokjes te gaan zoeken. We vinden er een paar vlak bij een sloot. We hebben hier een mooi uitzicht over de polder, richting Nieuwpoort. Bij Ottoland en Goudriaan zijn prachtige natte gebieden om te wandelen en onderweg vogels en plantjes te kijken, een gebied om nog eens terug te komen. Koos bedankt voor de mooie excursie.

Hieronder een tabel met de waargenomen vogels:

aalscholver	koolmees	tjiftjaf
bergeend	krakeend	tureluur
blauwe reiger	kuifeend	vink
ekster	meerkoet	waterhoen
fuut	nijlgans	watersnip
grauwe gans	pimpelmees	wilde eend
grutto	rietgors	winterkoning
houtduif	scholekster	wintertaling
kemphaan	slobeend	witte kwikstaart
kievit	smient	wulp
knobbelzwaan	spreeuw	zomertaling
kokmeeuw	stormmeeuw	zwarte kraai

Grutto (foto: Teus van Raveteijn).

Wintertaling (foto: Vogelbescherming).

VAN FORT 'T SPOEL NAAR FORT EVERDINGEN 8-5-2022

Bart de Groot

We vertrekken om 9 uur bij Fort Spoel met negen personen. Eduard Polfliet heeft alles voorbereid. We lopen om Fort 't Spoel en horen hier de cettis's zanger, zwartkop en de grasmus. Teus ziet een ijsvogel vliegen. Ook horen we de tjiftjaf, de fitis en de groenling.

Op de plassen zwemmen kuifeend, krakeend, grauwe gans en de wilde eend.

In de struiken zien en horen we de grasmus, pimpelmees, winterkoning, putter, Turkse tortel, een vink, een heggenmus en de houtduif.

Bovenin een struik zit de roodborsttapuit, heel goed te zien in een telescoop, hij blijft rustig zitten. In het riet horen we de kleine karekiet. Op de oever van de plas zien we brandganzen, nijlganzen, Canadese ganzen, een tureluur, een aalscholver en een fazant.

In het water langs de oever van een plas verderop zien we tot onze verbazing een paar krooneenden, prachtige eenden. In de Lek zwemmen krakeenden, kuifeenden, futen, knobbelzwanen. In de lucht zien we een visdief, een buizerd, een scholekster, een koekeek, een torenvalk, een boerenzwaluw, een kauw, een zwarte kraai, een ekster, een kleine mantelweeuw, meerkoeten, bergeenden en een ooievaar. Op een boomstam zit een boomkruiper.

Onderweg zijn ook vlinders te zien, zoals de dagpauwoog, een blauwtje, een atalanta en een bont zandoogje. We hebben totaal 46 soorten vogels geteld. Het weer was prachtig.

In de maand mei zijn deze vogels goed te herkennen, of ze zijn goed te zien of ze zingen hun eigen liedje. Het is een mooie excursie om deze vogels weer eens goed te leren herkennen met hun zang.

Deze excursie van Fort 't Spoel langs de Lek tot Fort Everdingen is een aanrader voor iedereen die de gewone vogels in de uiterwaarden van de Lek wil oefenen.

Van boven naar beneden: krooneend, roodborsttapuit en kleine karekiet.

STORMPOLDERVLOEDBOS EN DE ZAAG 8-4-2022

Bart de Groot

We vertrekken om 9 uur uit Vianen en Ave-lingen met vier personen om zomerklokjes te gaan zoeken in de oeverlanden van de Nieuwe Maas bij Krimpen a/d IJssel, vlak bij Rotterdam.

Onze gidsen zijn Dick en Jules. We beginnen in het Stormpolderfloedbos, een nat gebied van het Zuid-Hollands Landschap dat bijna in zijn geheel tweemaal per etmaal onderloopt. Alleen de hoogste delen van de kade eromheen blijven ook bij hoogwater droog. Het tijverschil is hier ongeveer 150 cm. Wij zijn er echter tijdens eb, het water zakt dus, en door het mooie weer is de kade alweer opgedroogd. Er gaan nog twee mensen van het ZHL mee die in dit gebied werken, Gerard Dekker en Pieter Vos.

We vinden hier veel dotterbloemen, volgens Dick allemaal spindotters. We horen o.a. de zanglijster, koekoek, rietgors, winterkoning, kool- en pimpelmees en de groene specht.

Op sommige plekken staat veel holpijp, bijna overal groeien kruipende boterbloem, gele lis, moerasspirea en rietgras. We maken een rondwandeling over de kade en lopen ook een stukje buitenkaads langs de Nieuwe Maas met onderweg groot en klein hoefblad, echte valeriaan en bosandoorn. Dick zoekt hier naar moeraskruiskruid, maar vindt dat pas een paar dagen later.

We vinden op of langs de kade wel gele waterkers, pluimzegge, scherpe zegge, heen, watermunt en beekpunge en het vrij zeldzame moerasstreekzaad. Ook zien we hier een

Close-up van het zomerklokje.

Het ronde blad middenonder is van spindotterbloem.

Foto: Bart de Groot.

Zomerklokjes in een rietgors op De Zaag. Dit wilde bolgewas groeit vooral in rietlanden en rietruigten, daarnaast ook in wilgenvloedbossen. Het zwaartepunt van de verspreiding ligt in het zoetwatergetijdegebied, maar binnendijs staan ze ook in boezemlanden, zoals langs de Smoutjesvliet bij Goudriaan en bij Kinderdijk. Bij ons stonden ze langs de Linge tussen Leerdam en Arkel. Misschien nog wel... Foto: Bart de Groot.

aantal zomerlokjes. Zomerlokjes lijken op grote sneeuwlokjes met meerdere bloemen per stengel. Wat verderop mogen we de kadesloot oversteken om een kijkje in het bos te nemen. Het is een erg ruig bos met veel omgewaaide bomen in alle stadia van ontbinding, van vrij vers tot totaal verrot, overal grote rechtopstaande wortelkluiten, moeilijk begaanbare ontwortelingsplasjes en daartussen ook wat hogere delen waarop bijvoorbeeld rivierkruiskruid, moerasstrepzaad, reuzenzwenkgras, vogelkers en meidoorn kunnen

staan. In het bos staan duizenden zomerlokjes. We klimmen over omgevallen bomen en lopen door natte plekken om dicht bij de zomerlokjes te komen.

Voor we het tweede gebied 'De Zaag' in gaan, hebben we even middagpauze bij een onderkomen van het Zuid-Hollands Landschap, waar we koffie krijgen van Pieter Vos.

De Zaag is een langgerekt eiland in de Nieuwe Maas, ten westen Krimpen a/d Lek. Het is een gemiddeld wat droger gebied dan het Stormpoldervloedbos, het deel aan de noordkant doet dienst als bedrijventerrein. Ten zuiden daarvan lagen t/m 2015 vooral rietgrasruigten, maar die hebben in 2016 grotendeels plaatsgemaakt voor nieuwe zoetwatergetijdegeulen. Op de drogere delen vinden we o.a. grote kaardenbol, heelblaadjes, pitrus, grote engelwortel, luzerne, zeegroene rus, rietzwenkgras en rood zwenkgras. Lager langs een kade staat bosbies. We lopen door het gebied en horen de koekoek van heel dichtbij en er zwemt een fuut en een wilde eend. Hier groeit ook hop. Na deze excursie in De Zaag gaan we weer naar huis. Het was een prachtige excursie met op natte plaatsen veel zomerlokjes. Dick en Jules bedankt.

Dick en Gerard wagen de oversteek naar het Stormpoldervloedbos door de bijna drooggevallen kadesloot. Pieter kijkt of het goed gaat. Foto: Bart de Groot.

De volgende planten en vogels vonden we in het Stormpoldervloedbos en De Zaag:

Planten	grote brandnetel	kruipe boterbloem	ruw beemdgras	groene specht
akkerdistel	grote engelwortel	laurierkers	scherpe boterbloem	kleine mantelmeeuw
appelbes	grote kaardenbol	look-zonder-look	scherpe zegge	koekoek
beekpunge	grote klit	luzerne	schietwilg	kokmeeuw
bijvoet	grote wederik	madeliefje	smeewortel	koolmees
bittere veldkers	harig wilgenroosje	mattenbies	sneeuwkllokje	kuifeend
bitterzoet	hazelaar	moerasandoorn	speerdistel	meerkoet
blauwe waterereprijs	heelblaadjes	moeraspirea	spindotterbloem	pimpelmees
bloedzuring	heen	moerasstreekzaad	sterrenkroos	rietgors
bosandoorn	heggenwikke	moerasvergeet-mij-nietje	teunisbloem	scholekster
bosbies	holpijp	moeraszegge	vijfvingerkruid	sijs
dagkoekoeksbloem	hondsdrif	Noorse esdoorn	vlier	sperwer
dauwbraam	honingklaver	oeverbies	vogelkers	staartmees
echte valeriaan	hop	oeverzegge	watermunt	tafeleend
eenstijlige meidoorn	hopklaver	paardenbloem	waterzuring	vink
Engels raaigras	ijle zegge	pinksterbloem	wilgenroosje	wilde eend
es	jakobskruiskruid	pitrus	witte boshyacint	winterkoning
Gelderse roos	katwilg	pluimzegge	wolfspoot	zanglijster
gele lis	kleefkruid	reuzenbalsemien	zeegroene rus	zwarte kraai
gele waterkers	klein hoefblad	ridderzuring	zilverschoon	(korst)mossen
gewone berenklauw	kleine veldkers	riet	zomerklokje	bekermos
gewone engelwortel	klimopereprijs	rietgras	zwarte els	boogsterrenmossen
gewone melkdistel	kluwenhoornbloem	rietzwenkgras	Vogels	bronmos
glanshaver	kraailook	rivierkruiskruid	buizerd	halvemaantjesmos
groot hoefblad	kronkelwilg	rode kornoelje	fuut	rendiermos
groot/oranje springzaad	kropaar	rood zwenkgras	gauwe gans	vloedvedermos

Links bloeiwijze van bittere veldkers met de kenmerkende rode helmknoppen, rechts hakgriendje met spindotterbloemen, beide op De Zaag. Foto's: Dick Kerkhof.

VOGELCURSUS 2022

In de vorige *Domphoorn* werd de cursus summier aangekondigd. Het idee kwam bij Arie Versluis vandaan. Hans de Braal bleek bereid alle vier de lesavonden te verzorgen. De opzet werd gemaakt en de data werden vastgesteld. Arina Bogerd zorgde voor de administratie, Arie voor de catering. Rien de Keijzer, Piet Solleveld en Chris Kramer verzorgden de excursies, ook Bart de Groot leverde een bijdrage.

Na aankondiging werden we overstelpt met aanmeldingen! Vooraf zeiden we: niet meer dan 30... Er kwamen 10 personen op de wachtlijst, uiteindelijk zijn we gestart met 40 deelnemers. De grote zaal is daarop berekend, excursies met 3-4 gidsen blijken ook te kunnen.

Op woensdag 27 april werden de vlotjes voor de zwarte sterns gelegd in Polder de Eng bij Kedichem. Een tweetal cursisten was graag bereid om mee te gaan helpen. Dit resulteerde in een geslaagde actie, geen nat pak en een aantal foto's, waarvan we er in het septembernummer een stel willen publiceren, samen met de broedresultaten van de zwarte sterns. Bedankt Theo en Laurence!

Inmiddels zijn er drie avonden geweest, met de daarbij horende excursies op zaterdagochtenden. Tussendoor waren er extra excursies voor de liefhebbers en drie van de vier avonden begonnen we om 19 uur met vogels kijken achter de Schaapskooi, voordat de lesavond om 20:00 uur startte.

De excursie van zaterdag 14 mei ging naar de Koornwaard bij Heukelum. Voor de meesten onzer

een onbewandeld gebied, maar o zo mooi. Vanwege de grote groep splitsen we ons. We starten op de Appeldijk. Onze groep gaat eerst over de Appeldijk richting de Nieuwe Zuiderlingedijk. Het is een prachtig stukje natuur, allerlei vogeltjes zingen ons in de oren. De zon schijnt uitbundig en het is praktisch windstil.

Een slaande vink in de telescoop doet ons versteld staan van zijn schoonheid... Je ziet en hoort hem zingen! Verder kruisen allerlei min of meer gewone vogels onze blikken. Maar ja, wat is gewoon? Na een poosje komen we op de plek waar we rechtsaf gaan, de uiterwaard in, richting de Linge. Meteen zien we een kikkerpoel waar boerenzwaluwen klei verzamelen voor hun nestjes. En dat is best op veel plaatsen een probleem in deze droge periode. Tot onze vreugde zien we steeds zwarte sterns over de Linge vliegen... een klein stukje verder liggen immers 20 vlotjes te wachten op bewoners. We krijgen zicht op een kneu en diverse grasmussen trekken de aandacht. Ook de cetti's zangers en de blauwborst laten zich horen. En niet te vergeten de kleine karekieten en de rietzangertjes.

Na de gewaagde oversteek met het pontje (zie de foto, er moest ook een touw gerepareerd worden) vervolgen we onze wandeling over de planken door het wilgenbos. De kruiden staan er allemaal fris bij, we ruiken de heerlijke watermunt. De vogels trekken ook weer de aandacht. Een familie staartmezen met jongen laat zich mooi bekijken! Zo komen we bij het laatste deel van de rondwandeling. Opnieuw een stuk bos

en de dijk bij de Koornwaardplas. De ijsvogel wordt helaas niet gehoord of gezien. Om half twaalf kunnen we naar huis, of naar de kantine van VVH voor een bakkie koffie. Wat is het idee om dit jaar een vogelcursus te organiseren een prachtig initiatief. Volgend jaar misschien maar weer?

En wat een mooi gebied toch! Met een beetje meer tempo of tijd kun je deze rondwandeling ook nog uitbreiden naar de Nieuwe Zuiderlingedijk richting Asperen.

Chris Kramer

DAGELIJKS BESTUUR

Vice-voorzitter	Mw. A. Eleveld	0347 - 322836
Secretaris	Dhr. J. Stevens	0345 - 616883
Penningmeester	Mw. A. Eleveld	0347 - 322836

Voor spoedgevallen kunt u de leden van het bestuur bellen.

Voor algemene zaken graag een bericht naar het postadres:

Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden
 Overboeicop 15 4145 NN Schoonrewoerd
 www.natuurcentrum.nl
 e-mail: info@natuurcentrum.nl

OVERIGE BESTUURSLEDEN

Mw. J. Lokken	06 - 24340243
Mw. A. van Zijl-Bogerd	0345 - 641416

ERELEDEN

Dhr. S.H. Bakker	Dhr. P.J.J. Solleveld
Dhr. P.C. Bogerd	Dhr. A. Versluis
Dhr. B. de Groot	Dhr. J. Vink
Dhr. H. de Labije	Dhr. G. Zijdeveld
Dhr. R. Ponsen	

LEDENADMINISTRATIE: info@natuurcentrum.nl

De minimumcontributie is per kalenderjaar:

Jeugdleden	€	6,25
Leden	€	12,50

Voor vragen over uw contributie kunt u bellen met de penningmeester, 0347-322836.

Het rekeningnummer voor contributiebetalingen is NL 07 INGB 0001 4752 64 t.n.v. Penningmeester Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden te Vianen. Voor andere betalingen: zie onderaan deze pagina.

WERKGROEPEN

EXCURSIES	B. de Groot	e-mail: bdegroot4@icloud.com	06-40339872
VOGELS	VACATURE		
AMFIBIEËN	T. den Besten	Rietkamp 8	4133 CT Vianen 0347-374281
PLANTEN	D. den Ottelander	e-mail: ddenottelander@gmail.com	
NESTKASTEN	P. Solleveld	Korte Kerkstraat 25	4132 BJ Vianen 0347-322307
FRUIT- EN SAPVERKOOP	A. Versluis	e-mail: anv@kpnmail.nl	06-12242698
LANDSCHAPSBEHEER	J. Stevens		0345-616883
MILIEU & RUIMTELIJKE ORDENING	VACATURE	e-mail: info@natuurcentrum.nl	
GROENE WINKEL	J. Lokken	e-mail: jantje@laantje51.nl	06-24340243
JEUGDACTIVITEITEN	C. Kramer	e-mail: chr.kramer@outlook.nl	0345-619684
DIERENAMBULANCE			06-51111290
VOGELWAARNEMINGEN	https://vijfheerenlanden.waarneming.nl/		
REDACTIE	D. Kerkhof	e-mail: dkerkhof@xs4all.nl	06-51042553
NATUURCENTRUM DE SCHAAPSKOOI	Overboeicop 15 Schoonrewoerd	e-mail: anv@kpnmail.nl	06-12242698
SECRETARIAAT	info@natuurcentrum.nl		

De Schaapskooi is het natuurcentrum van Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden. Adres: Overboeicop 15, 4145 NN SCHOONREWOERD. Telefoon: 0345 - 641201. De Schaapskooi is geopend donderdag 19.00 - 23.00 uur, zaterdag 10.00 - 16.00 uur en zondag 13.00 - 16.00 uur. Voor overige openingstijden, zie de website www.natuurcentrum.nl

Ons bankrekeningnummer voor productbetalingen (o.a. fruit en Groene Winkel) is NL 57 RABO 0301 9643 94

De Natuur en Vogelwacht 'De Vijfheerenlanden' stelt zich ten doel de belangstelling voor de natuur- en dit in de ruimste zin van het woord- te bevorderen.

Zij wil dit bereiken door:

- Het organiseren van excursies en tentoonstellingen.
- Het houden van lezingen en voorlichtingsavonden.
- Het publiceren in de pers.
- Het stichten van weidevogelreservaten.
- Het stichten van natuurreservaten.
- Het bestuderen en begeleiden van bestemmingsplannen.
- Het plaatsen en onderhouden van nestkasten.
- Het voederen van vogels in de winter.
- Het uitoefenen van controles op de naleving van de vogel- en natuurbescherming wet.
- Het signaleren van aantastingen van de natuur en milieu, in het algemeen, en het voeren van acties hiertegen.
- Het steunen en propaganderen voor verenigingen die natuur- en milieubehoud beogen.
- Het bevorderen van aanplant en onderhoud van knotwilgen.
- Het geven van cursussen.

Opricht 26 april 1966 en goedgekeurd bij Koninklijk Besluit d.d. 18 december 1974 nr.: 85.
Ingeschreven in het Verenigings-register nr.: 40321254 bij de Kamer van Koophandel te Utrecht. Per 1 januari 2009 heeft de vereniging de status van ANBI.

ISSN: 2213-395X